

Cauza C-46/23**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

31 ianuarie 2023

Instanța de trimitere:

Fővárosi Törvényszék (Ungaria)

Data deciziei de trimitere:

8 decembrie 2022

Reclamantă:

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

Pârâtă:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

[omissis] [informații cu caracter administrativ]

Decizie

Prezenta instanță suspendă procedura și adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

1) Articolul 58 alineatul (2), în special literele (c), (d) și (g) din Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (denumit în continuare „RGPD”) trebuie interpretat în sensul că autoritatea națională de supraveghere, în exercitarea competențelor sale corective, poate obliga operatorul sau persoana împuternicită de operator să șteargă datele cu caracter personal prelucrate ilegal, chiar și în lipsa unei cereri exprese din partea persoanei vizate, în conformitate cu articolul 17 alineatul (1) din RGPD?

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare preliminară este că autoritatea de supraveghere poate obliga operatorul sau persoana împuternicită de operator să

ștergă datele cu caracter personal prelucrate ilegal, chiar și în lipsa unei cereri din partea persoanei vizate, acest răspuns este independent de aspectul dacă datele cu caracter personal au fost obținute sau nu de la persoana vizată?

[*omissis*] [considerații de drept procedural național]

Motivare

Situația de fapt

- 1 În luna februarie 2020, reclamanta a decis să acorde un ajutor financiar rezidenților aparținând grupurilor vulnerabile în contextul pandemiei COVID-19 (denumit în continuare „ajutorul”), care îndeplineau anumite condiții (de exemplu, împlinirea vârstei de pensionare sau deținerea dreptului la anumite prestații sociale) și, prin urmare, s-a adresat Magyar Államkinestár [Trezoreria statului maghiar, denumită în continuare „trezoreria”] și Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala [Biroul Sectorului IV din cadrul Delegației guvernului din Budapesta Capitală, Ungaria, denumit în continuare „biroul sectorial”] pentru a obține datele cu caracter personal necesare pentru a stabili condițiile de admisibilitate, în special datele de bază de identificare a persoanelor fizice și numărul de asigurări sociale. Trezoreria și biroul sectorial au dat curs acestor cereri de date.
- 2 Pentru a plăti ajutorul, reclamanta a adoptat Újpest+ Megbecsülés Program bevezetéséről szóló 16/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendelet [Decretul municipal nr. 16/2020 din 30 aprilie 2020 privind introducerea Programului „Újpest+ Megbecsülés”), care a fost modificat și completat prin Decretul municipal nr. 30/2020 din 15 iulie 2020. Aceste decrete conțineau condițiile de admisibilitate pentru a solicita ajutorul.
- 3 Reclamanta a colectat datele primite de la trezorerie și de la biroul sectorial într-o bază de date creată pentru punerea în aplicare a programului său și a stabilit un identificator unic și un cod de bare pentru fiecare set de date.
- 4 În urma unei plângeri de interes public, pârâta a investigat prelucrarea datelor menționată anterior în cadrul unui control oficial inițiat la 2 septembrie 2020 și în cadrul procedurii administrative ulterioare de protecție a datelor cu caracter personal.
- 5 Prin decizia [*omissis*] din 22 aprilie 2021, pârâta a constatat că reclamanta încălcă diverse dispoziții ale articolelor 5 și 14 din RGPD și ale articolului 12 alineatul (1) din același regulament. Aceasta a arătat, printre altele, că anumite dispoziții ale articolului 14 din RGPD au fost încălcate deoarece reclamanta nu a informat persoanele vizate, în termen de o lună, cu privire la întinderea prelucrării datelor lor cu caracter personal în contextul programului „Újpest+ Megbecsülés”, la scopul prelucrării datelor și la exercitarea drepturilor persoanelor vizate. În temeiul articolului 58 alineatul (2) litera (d) din RGPD, pârâta a obligat

reclamanta să șteargă datele cu caracter personal ale persoanelor vizate care, pe baza informațiilor furnizate de biroul sectorial și de trezorerie, ar fi avut dreptul la ajutor, însă nu l-au solicitat. Pârâta a considerat că atât trezoreria cât și și biroul sectorial au încălcat dispozițiile privind prelucrarea datelor. În plus, aceasta le-a aplicat o amendă în materia protecției datelor cu caracter personal atât reclamantei, cât și trezoreriei.

- 6 În motivarea deciziei sale, pârâta a făcut trimitere, pe lângă articolele din GDPR menționate anterior, la anumite dispoziții ale articolelor 2, 4, 6 și 83 și ale articolului 58 alineatul (2) literele (b) și (j) din regulamentul respectiv, la az információs szabadságról és információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény [Legea nr. CXII din 2011 privind autodeterminarea în materie de informare și libertatea de informare), la a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Legea nr. III din 1993 privind gestionarea serviciilor sociale și a prestațiilor sociale) și la dispozițiile decretelor municipale adoptate de reclamantă, menționate anterior. În sfârșit, pârâta a obligat reclamanta, în temeiul articolului 58 alineatul (2) litera (d) din RGPD, să șteargă datele cu caracter personal ale persoanelor vizate care, potrivit informațiilor furnizate de biroul sectorial și de trezorerie, aveau dreptul la ajutor, însă nu l-au solicitat.

Litigiul dintre părți

- 7 Reclamanta contestă decizia pârâtei [*omissis*] în cadrul prezentei proceduri de contencios administrativ.
- 8 În ceea ce privește partea din decizie prin care se dispune ștergerea datelor cu caracter personal, reclamanta susține că articolul 58 alineatul (2) litera (d) din RGPD nu autorizează pârâta să ia o astfel de decizie. Invocă în acest sens aspectele reținute în hotărârea 105. K. 706.125/2020/12 pronunțată de Fővárosi Törvényszék [Curtea din Budapesta-Capitală] (denumită în continuare „hotărârea definitivă”), care a fost confirmată de Kúria [Curtea Supremă, Ungaria] prin hotărârea Kfv.II.37.001/2021/6 (denumită în continuare „hotărârea Kúria”).
- 9 Potrivit reclamantei, practica pârâtei încalcă principiul securității juridice și cel potrivit căruia autoritățile administrative se supun legii, care fac parte din statul de drept, deoarece într-o altă decizie – care a făcut obiectul cauzei soluționate prin hotărârea definitivă – pârâta a constatat doar încălcarea, însă nu a menționat nicio dispoziție a articolului 58 din GDPR ca temei juridic pentru a dispune ștergerea datelor, în timp ce în decizia care face obiectul prezentei proceduri este menționat articolul 58 alineatul (2) litera (d) din GDPR. După ce a analizat alte decizii ale pârâtei, reclamanta arată că aceasta a invocat în fiecare caz diferite dispoziții legale atunci când a dispus ștergerea datelor de către operator, ca de exemplu articolul 58 alineatul (2) din GDPR – fără o referire mai concretă – [*omissis*], articolul 58 alineatul (2) litera (c) din GDPR [*omissis*], articolul 58 alineatul (2) litera (d) din GDPR [*omissis*] și articolul 58 alineatul (2) litera (g) din GDPR

[omissis]. Reclamanta susține că obligația operatorului de a șterge datele indiferent dacă persoana vizată solicită sau nu acest lucru nu rezultă din articolul 17 alineatul (1) din RGPD, ci din articolul 5 din RGPD, deoarece ștergerea datelor în temeiul articolului 17 din RGPD poate fi interpretată doar ca un drept al persoanei vizate, iar a doua parte a tezei articolului 17 alineatul (1) poate fi interpretată doar ca un corolar al exercitării de către persoana vizată a dreptului său la ștergere, iar nu în mod autonom.

- 10 În cadrul respectivei proceduri de contencios administrativ, pârâta a propus să se inițieze o procedură de trimitere preliminară cu privire la o chestiune care este în esență identică cu dispozitivul prezentei decizii. În plus, în paralel cu prezenta procedură, pârâta a formulat în fața Alkotmánybíróság [Curtea Constituțională, Ungaria] o excepție de neconstituționalitate având ca obiect hotărârea Kúria [Curtea Supremă, Ungaria].
- 11 Prin decizia 3110/2022 din 23 martie 2022 (denumită în continuare „decizia Alkotmánybíróság”), Alkotmánybíróság [Curtea Constituțională] a statuat că hotărârea Kúria [Curtea Supremă] și hotărârea definitivă erau contrare Legii fundamentale a Ungariei și, în consecință, le-a anulat. Alkotmánybíróság [Curtea Constituțională, Ungaria] a făcut referire la Avizul 39/2021 al Comitetului european pentru protecția datelor (denumit în continuare „comitetul”), care s-a pronunțat cu privire la aspectul dacă articolul 58 alineatul (2) litera (g) din RGPD poate servi drept temei juridic pentru ca autoritatea de supraveghere să dispună din oficiu ștergerea datelor cu caracter personal în cazul în care persoana vizată nu a depus o cerere în acest sens. Comitetul a arătat că articolul 17 din RGPD prevede două situații diferite de ștergere a datelor, care sunt independente una de cealaltă (ștergerea la cererea persoanei vizate și, respectiv, ștergerea ca obligație autonomă a operatorului) și, prin urmare, a considerat că articolul 58 alineatul (2) litera (g) din RGPD constituie un temei juridic valabil pentru ștergerea din oficiu a datelor cu caracter personal prelucrate ilegal. În decizia sa, Alkotmánybíróság [Curtea Constituțională, Ungaria] a subliniat că, în temeiul articolului E alineatele 2 și 3 și al articolului VI alineatul 4 din Legea fundamentală maghiară și în conformitate cu RGPD, în calitate de legislație a Uniunii care asigură aplicarea uniformă a protecției datelor și a libertății de informare, pârâta este îndreptățit să dispună din oficiu ștergerea datelor cu caracter personal prelucrate ilegal, chiar și în lipsa unei cereri din partea persoanei vizate.
- 12 În lumina deciziei Alkotmánybíróság [Curtea Constituțională], pârâta și-a retras propunerea privind formularea unei cereri de decizie preliminară.

Dreptul Uniunii relevant

- 13 În conformitate cu articolul 17 alineatul (1) litera (d) din RGPD, persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului ștergerea datelor cu caracter personal care o privesc, fără întârzieri nejustificate, iar operatorul are obligația de

a șterge datele cu caracter personal fără întârzieri nejustificate în cazul în care datele cu caracter personal au fost prelucrate ilegal.

În conformitate cu articolul 58 alineatul (2) literele (c), (d) și (g), din RGPD, fiecare autoritate de supraveghere are toate următoarele competențe corective:

(c) de a da dispoziții operatorului sau persoanei împuternicite de operator să respecte cererile persoanei vizate de a-și exercita drepturile în temeiul prezentului regulament;

(d) de a da dispoziții operatorului sau persoanei împuternicite de operator să asigure conformitatea operațiunilor de prelucrare cu dispozițiile prezentului regulament, specificând, după caz, modalitatea și termenul-limită pentru aceasta;

(g) de a dispune rectificarea sau ștergerea datelor cu caracter personal sau restricționarea prelucrării, în temeiul articolelor 16, 17 și 18, precum și notificarea acestor acțiuni destinatarilor cărora le-au fost divulgate datele cu caracter personal, în conformitate cu articolul 17 alineatul (2) și cu articolul 19.

Dreptul maghiar relevant

- 14 Cererea de decizie preliminară este formulată exclusiv în contextul aplicării RGPD, care este direct aplicabil la nivel național, și, prin urmare, nu este necesar să se prezinte legislația maghiară relevantă.

Motive pentru care este necesară trimiterea preliminară

- 15 Prezenta instanță solicită Curții de Justiție a Uniunii Europene să se pronunțe cu privire la modul în care trebuie interpretat articolul 17 alineatul (1) din GDPR coroborat cu articolul 58 alineatul (2) din același regulament, în special în ceea ce privește competențele corective ale autorității de supraveghere prevăzute la literele (c), (d) și (g) din acesta din urmă.
- 16 Astfel, practica administrativă a pârâtei nu este uniformă în ceea ce privește dispunerea ștergerii datelor cu caracter personal prelucrate ilegal, deoarece, în diferitele sale decizii, aceasta fie a indicat alte dispoziții decât RGPD ca temei juridic pentru dispunerea ștergerii datelor, fie nu a indicat deloc o astfel de dispoziție.
- 17 În opinia prezentei instanțe, dreptul la ștergerea datelor prevăzut la articolul 17 din RGPD trebuie interpretat în mod clar ca un drept al persoanei vizate, iar alineatul (1) nu constituie două temeuri juridice diferite pentru ștergere, însă a doua parte a tezei acestui alineat („operatorul are obligația de a șterge datele cu caracter personal [ale persoanei vizate] fără întârzieri nejustificate”) constituie o obligație subsecventă a operatorului, care decurge din prima parte a tezei respective. În consecință, contrar Avizului 39/2021 al comitetului, prezenta instanță consideră că

dreptul la ștergerea datelor prevăzut la articolul 17 din RGPD nu poate fi interpretat decât ca un drept al persoanei vizate. Acest lucru este susținut de faptul că textul original în limba engleză al RGPD face trimitere la obligația operatorului prin folosirea conjuncției copulative „and” între prima și a doua parte a tezei articolului 17 alineatul (1). Versiunea în limba maghiară conține conjuncția „pedig”, care este mai ambiguă.

- 18 De asemenea, ar trebui să se țină seama de faptul că persoana vizată poate avea un interes ca datele cu caracter personal care o privesc să fie prelucrate, chiar dacă autoritatea de supraveghere obligă operatorul să șteargă datele, inclusiv pentru motive legate de prelucrarea ilegală. În acest caz, autoritatea de supraveghere ar exercita dreptul persoanei vizate împotriva voinței acesteia.
- 19 Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă autoritatea națională de supraveghere poate obliga operatorul sau persoana împuternicită de operator să șteargă datele cu caracter personal prelucrate ilegal indiferent dacă persoana vizată își exercită sau nu dreptul la ștergere, și, în cazul în care are această posibilitate, care este temeiul juridic, având în vedere, în special, faptul că articolul 58 alineatul (2) litera (c) din RGPD prevede în mod expres o cerere de exercitare a drepturilor persoanei vizate și că litera (d) prevede, în termeni generali, că operațiunile de prelucrare trebuie să respecte RGPD, în timp ce litera (g) face trimitere în mod direct la articolul 17 din RGPD, care, astfel cum s-a arătat anterior, nu poate fi interpretat fără a ține seama de o cerere expresă de ștergere a datelor cu caracter personal din partea persoanei vizate.
- 20 În cazul în care autoritatea de supraveghere poate să oblige operatorul sau persoana împuternicită de operator să șteargă datele cu caracter personal prelucrate ilegal chiar și în lipsa unei cereri din partea persoanei vizate, instanța de trimitere solicită să se stabilească de asemenea dacă se poate face o distincție, atunci când adoptă decizia de ștergere, în funcție de aspectul dacă datele cu caracter personal au fost obținute de la persoana vizată [ținând seama de obligația operatorului menționată la articolul 13 alineatul (2) litera (b) din RGPD] sau dacă nu au fost obținute de la aceasta [în raport cu obligația operatorului în conformitate cu articolul 14 alineatul (2) litera (c) din RGPD].
- 21 [omissis] [considerații de drept procedural național]
- 22 [omissis] [considerații de drept procedural național]

Budapesta, 8 decembrie 2022.

[omissis] [semnături]